

Zbierka súdnych rozhodnutí

UZNESENIE SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

zo 6. septembra 2017*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora – Vydanie štátneho príslušníka členského štátu Európskej únie do tretieho štátu, v ktorom mu hrozí trest smrti – Občianstvo Únie – Články 18 a 21 ZFEÚ – Článok 19 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie – Ochrana pred vydaním“

Vo veci C-473/15,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bezirksgericht Linz (Okresný súd Linz, Rakúsko) z 24. júla 2015 a doručený Súdnemu dvoru 7. septembra 2015, ktorý súvisí s konaním:

Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR

proti

Eugenovi Adelsmayrovi,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predsedníčka prvej komory R. Silva de Lapuerta, sudcovia E. Regan, J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev a C. G. Fernlund (spravodajca),

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR, v zastúpení: A. Hawel, E. Eypeltauer, A. Gigitner a N. Fischer, Rechtsanwälte,
- rakúska vláda, v zastúpení: C. Pesendorfer, splnomocnená zástupkyňa,
- česká vláda, v zastúpení: J. Vláčil a M. Smolek, splnomocnení zástupcovia,
- Írsko, v zastúpení: E. Creedon, L. Williams, D. Kelly a A. Joyce, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci M. Gray, barrister,
- maďarská vláda, v zastúpení: M. M. Tátrai a M. Z. Fehér, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

– Európska komisia, v zastúpení: R. Troosters a S. Grünheid, splnomocení zástupcovia,

vzhľadom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude rozhodnutá odôvodneným uznesením v súlade s článkom 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora,

vydal toto

Uznesenie

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 18, článku 6, článku 19 ods. 2 ZFEÚ, ako aj článkov 47 a 50 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR a pánom Eugenom Adelsmayrom vo veci zaplatenia náhrady škody z dôvodu zrušenia dohody pre obavu z vydania.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 3 Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR, advokátska spoločnosť so sídlom v Mníchove (Nemecko), vyzvala rakúskeho lekára E. Adelsmayra, s bydliskom v Rakúsku, aby v priebehu mesiaca január 2015 poskytol prednášku pre ich klientov o pracovných podmienkach a súdnych stíhaniach prebiehajúcich v Spojených arabských emirátoch, kde vykonával povolanie lekára anesteziológa venujúceho sa aj intenzívnej medicíne počas viacerých rokov od roku 2004.
- 4 V priebehu mesiaca február 2009 jeden z jeho pacientov, ktorého pán Adelsmayr v Spojených arabských emirátoch ošetroval a ktorý trpel vážnym ochorením a niekoľkokrát sa mu zastavila činnosť srdca, zomrel po operácii v dôsledku ďalšej zástavy srdca. Pán Adelsmayr bol obvinený z jeho smrti.
- 5 Po tom, čo podal jeden lekár z nemocnice, v ktorej pracoval pán Adelsmayr, sťažnosť, bolo uskutočnené vyšetrovanie, ktoré viedol práve tento lekár. Vyšetrovanie dospelo k záveru, že išlo o úmyselné zabitie.
- 6 V priebehu roka 2011 sa začal v Dubaji (Spojené arabské emiráty) proces, v rámci ktorého prokuratúra žiadala o trest smrti pre pána Adelsmayra. V priebehu roka 2012 sa pánovi Adelsmayrovi podarilo zo Spojených arabských emirátov odísť. V neprítomnosti bol odsúdený na doživotný trest odňatia slobody v rámci predbežného konania, ktoré môže kedykoľvek pokračovať, a naďalej mu hrozí trest smrti.
- 7 V Rakúsku sa tiež začalo proti pánovi Adelsmayrovi trestné konanie pre trestné činy uvedené v obžalobe vznesenej proti nemu v Spojených arabských emirátoch. Toto konanie rakúska prokuratúra zastavila 5. mája 2014 a uviedla, že „žalovanému sa dôveryhodne podarilo sprostredkovať dojem, že v prípade konania začatého v Dubaji pravdepodobne išlo o štvavú kampaň proti jeho osobe“.
- 8 Rakúske orgány odporučili pánovi Adelsmayrovi, aby písomne oslovil určité štáty a overil si, či mu nehrozí v prípade vycestovania na ich územia riziko, že ho odovzdajú orgánom Spojených arabských emirátov.
- 9 Počas mesiaca október 2014 dostal pán Adelsmayr ponuku od advokátskej kancelárie Peter Schotthöfer & Florian Steiner, aby urobil prednášku uvedenú v bode 3 tohto uznesenia. Táto ponuka viedla k podpisu dohody.

10 Bod 5.1 tejto dohody týkajúci sa zaplata náhrady škody v prípade jej zrušenia znie:

„Prednášajúci sa zaväzuje, že v prípade odrieknutia predmetnej prednášky z dôvodov, ktoré zavini prednášajúci, najneskôr jeden mesiac pred termínom prednášky, zaplatí usporiadateľom paušálnu náhradu nákladov vo výške 150 eur.“

11 Na konci mesiaca november 2014 v dôsledku napätia medzi Rakúskou republikou a Saudskoarabským kráľovstvom vznikla u pána Adelsmayra obava v súvislosti s jeho plánovanou návštevou Nemecka s cieľom realizácie svojej prednášky. Pán Adelsmayr požiadal nemecké orgány o vydanie záruky slobodného pohybu so spresnením naliehavej potreby skorej odpovede, keďže odrieknutie uvedenej prednášky je možné len do 15. decembra 2014.

12 Pretože do 12. decembra 2014 neprišla odpoveď od uvedených orgánov, rozhodol sa pán Adelsmayr písomne odrieknuť uvedenú prednášku u advokátskej kancelárie Peter Schotthöfer & Florian Steiner.

13 Na základe bodu 5.1 dohody uzatvorenej medzi pánom Adelsmayrom a advokátskou kanceláriou Peter Schotthöfer & Florian Steiner, zaslala mu táto naposledy uvedená kancelária výzvu na zaplata 150 eur a následne mu 3. februára 2015 bola doručený platobný rozkaz.

14 Vnútroštátny súd uvádza, že v čase, keď sa obrátil na Súdny dvor, nebol vydaný medzinárodný zatýkací rozkaz proti pánovi Adelsmayerovi. Tento súd sa pýta, či k odrieknutiu prednášky zo strany žalovaného došlo z dôvodov, ktorých zavinenie mu možno pripísať, alebo či sú obavy žalovaného v súvislosti s jeho vycestovaním do Nemecka dôvodné.

15 Za týchto podmienok Bezirksgericht Linz (Okresný súd Linz, Rakúsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa zákaz diskriminácie, ktorý je zakotvený v článku 18 ZFEÚ, vykladať v tom zmysle, že v prípade, že členský štát zakotvil vo svojom právnom poriadku také ustanovenie, ako je článok 16 ods. 2 Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Základný zákon Spolkovej republiky Nemecko), ktorý stanovuje zákaz vydania vlastných štátnych príslušníkov do tretích štátov, uplatní sa aj na štátnych príslušníkov iných členských štátov, ktorí sa zdržiavajú v dotknutom členskom štáte?

2. Majú sa článok 19 ods. 2, ako aj článok 47 Charty základných práv Európskej únie vykladať v tom zmysle, že členský štát Európskej únie je povinný zamietnuť žiadosť tretieho štátu o vydanie týkajúcu sa občana Únie, ktorý sa zdržiava na území dotknutého členského štátu, pokiaľ trestné konanie, ktoré je základom žiadosti o vydanie, spolu s rozsudkom vydaným v neprítomnosti v treťom štáte, nebolo v súlade s minimálnym štandardom medzinárodného práva verejného a nevyhnutnými zásadami verejného poriadku Únie (ordre public), ako aj zásadou spravodlivého súdneho konania?

3. Napokon má sa zásada *ne bis in idem* v článku 50 Charty základných práv Európskej únie, resp. ktorú chráni judikatúra Súdného dvora, vykladať v tom zmysle, že v prípade prvého odsúdenia v treťom štáte a následného zastavenia konania z dôvodu absencie skutočného dôvodu ďalšieho stíhania v členskom štáte Európskej únie vzniká prekážka ďalšieho stíhania zo strany tretieho štátu?

4. V prípade kladnej odpovede na jednu z týchto troch otázok má sa predovšetkým článok 6 Charty základných práv Európskej únie („Právo na slobodu a bezpečnosť“) vykladať v tom zmysle, že občan Únie sa v prípade žiadosti tretieho štátu o vydanie nesmie vziať ani do väzby na účely vydania?“

O prejudiciálnych otázkach

- 16 Podľa článku 99 rokovacieho poriadku Súdneho dvora platí, že ak je položená prejudiciálna otázka zhodná s otázkou, o ktorej už rozhodol, pokiaľ možno odpoveď na túto otázku jednoznačne vyvodíť z judikatúry alebo pokiaľ odpoveď na položenú prejudiciálnu otázku nevyvoláva žiadne dôvodné pochybnosti, môže Súdny dvor kedykoľvek na návrh sudcu spravodajcu po vypočutí generálneho advokáta rozhodnúť formou odôvodneného uznesenia.
- 17 Toto ustanovenie je potrebné uplatniť v prejednávanej veci.
- 18 Svojou druhou prejudiciálnou otázkou, ktorou je potrebné sa zaoberať najprv, sa vnútroštátny súd pýta, či sa má článok 19 ods. 2 a článok 47 Charty vykladať v tom zmysle, že žiadosť o vydanie predložená tretím štátom a týkajúca sa občana Únie, ktorý uplatňuje slobodu pohybu opustením svojho členského štátu pôvodu na účely pobytu na území iného členského štátu, musí tento naposledy uvedený štát zamietnuť, ak tomuto občanovi hrozí vážne riziko, že bude vystavený trestu smrti v prípade vydania.
- 19 Pokiaľ ide o uplatnenie Charty na prípad, o aký ide v konaní vo veci samej, je potrebné pripomenúť, že Súdny dvor už rozhodol, že rozhodnutie členského štátu o vydaní občana Únie, v situácii, v ktorej občan využil svoje právo voľne sa pohybovať v Únii tým, že odišiel z členského štátu, ktorého je štátnym príslušníkom, do iného členského štátu, patrí do pôsobnosti Zmlúv v zmysle článkov 18 a 21 ZFEÚ, a teda do rozsahu pôsobnosti práva Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. septembra 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, body 31 a 52).
- 20 Pre Súdny dvor z toho vyplýva, že ustanovenia Charty a najmä jej článok 19 sa majú uplatniť na také rozhodnutie (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. septembra 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 53).
- 21 Tieto úvahy sa taktiež uplatnia v tejto právnej veci, ktorá sa týka možnosti rakúskeho štátneho príslušníka odísť do iného členského štátu, než je členský štát, ktorého je štátnym príslušníkom, v tomto prípade do Spolkovej republiky Nemecko, aby tam mal prednášku a tým využil svoje právo voľne sa pohybovať bez toho, aby musel čeliť riziku byť vydaný do iného štátu.
- 22 Pokiaľ ide o výklad článku 19 ods. 2 Charty, v tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa tohto ustanovenia nikto nesmie byť vyhodený, vyhostený ani vydaný do štátu, v ktorom existuje vážne riziko, že bude vystavený trestu smrti, mučeniu alebo inému neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.
- 23 Súdny dvor rozhodol, že v prípade, že členský štát rozhoduje o žiadosti tretieho štátu o vydanie štátneho príslušníka iného členského štátu, musí rozhodujúci členský štát overiť, či vydanie neporušuje práva stanovené v článku 19 Charty základných práv Európskej únie (rozsudok zo 6. septembra 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 60).
- 24 Z tohto vyplýva, že pokiaľ príslušný orgán dožiadaného členského štátu disponuje údajmi, ktoré potvrdzujú skutočné riziko neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania s osobami v dožadujúcom treťom štáte, je povinný posúdiť existenciu tohto rizika pri rozhodovaní o vydaní osoby do tohto štátu a musí vychádzať z objektívnych, spoľahlivých, presných a náležite aktualizovaných informácií (pozri rozsudok zo 6. septembra 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, body 58 a 59).
- 25 V prejednávanej veci súd podávajúcí návrh na začatie prejudiciálneho konania uvádza, že prokuratúra v procese vedenom proti pánovi Adelsmayrovi v Spojených arabských emirátoch žiadala uloženie trestu smrti. Dopĺňa, že menovaný bol odsúdený v neprítomnosti na doživotie iba v rámci predbežného konania a v prípade pokračovania trestného konania v dôsledku jeho vydania je možné, že bude vyhlásený rozsudok trestu smrti.

- 26 Z toho vyplýva, že pán Adelsmayr čelí „vážnemu riziku“ v zmysle článku 19 ods. 2 Charty, že bude v prípade vydania odsúdený na trest smrti.
- 27 Preto je potrebné na druhú prejudiciálnu otázku odpovedať, že v rozsahu, v akom sa týka článku 19 ods. 2 Charty, sa toto ustanovenie má vykladať tak, že žiadosť o vydanie pochádzajúca z tretieho štátu, ktorá sa týka občana Únie, ktorý využíva svoje právo voľne sa pohybovať, a ktorý odíde zo svojho členského štátu pôvodu na účely zdržiavania sa na území iného členského štátu, musí tento naposledy uvedený členský štát zamietnuť, ak tento občan je vystavený vážnemu riziku, že v prípade vydania bude odsúdený na trest smrti.
- 28 Pri zohľadnení odpovede na túto časť druhej prejudiciálnej otázky nie je potrebné preskúmať túto otázku v rozsahu, v akom sa týka článku 47 Charty, a rovnako ani prvú, tretiu a štvrtú prejudiciálnu otázku.

O trovách

- 29 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Článok 19 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať tak, že žiadosť o vydanie pochádzajúca z tretieho štátu, ktorá sa týka občana Únie, ktorý využíva svoje právo voľne sa pohybovať, a ktorý odíde zo svojho členského štátu pôvodu na účely zdržiavania sa na území iného členského štátu, musí tento naposledy uvedený členský štát zamietnuť, ak tento občan je vystavený vážnemu riziku, že v prípade vydania bude odsúdený na trest smrti.

Podpisy